

ПРАВО ЄВРОПЕСЬКОГО СОЮЗУ – ОСОБЛИВА МОДЕЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТОРГІВЛІ

Мар'яна Шумляковська

Ст. Львівського університету бізнесу та права
Науковий керівник – Головка О.І.

Розглянуто питання подолання своїх внутрішніх обмежень, для надходження інвестицій та розвитку торгівлі, а також для підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародних ринках України слід скористатися повною мірою положеннями угод із ЄС у формі Угоди про партнерство та співробітництво та розвитком ініціативи «нових сусідів».

Ключові слова: інтеграційні процеси, зона вільної торгівлі, Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС).

Ідея зони вільної торгівлі між Україною та Європейського Союзу (ЄС) стає ближчою до реалізації як ніколи – це твердження, як видається, є цілком об'єктивним та досяжним віддзеркаленням прогресу у взаєминах України та Європейського Союзу. Адже, створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС є одним з ключових питань динаміки переговорного процесу та предметом аналізу з боку провідних експертів.

Інтеграційні процеси в Європі привертають увагу теоретиків і практиків – з проблем удосконалення та розвитку правовідносин у сфері зовнішньо-економічної теорії, щорічно в Україні проводяться десятки конференцій.

Інтеграція України у європейський правовий простір супроводжується широкомасштабним реформуванням правової системи України [1, с. 7].

Об'єктом дослідження у даній статті виступає зона вільної торгівлі, як окремий вид міждержавних відносин.

Предметом дослідження є поняття зони вільної торгівлі та її створення.

Метою дослідження є формування спільного економічного простору України та ЄС, що передбачає в подальшому можливість поступової реалізації чотирьох свобод – вільного руху товарів, послуг, а також капіталу та робочої сили.

Завданнями дослідження є:

- сучасний стан та шляхи оптимізації зовнішньо-торгівельної політики України;
- створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС;
- перспективна правова модель зони вільної торгівлі Україна – ЄС: загальне та особливе.

Хоча, захист ЄС, перш за все, у галузі сільського господарства, є важливим обмеженням для деяких продуктів українського виробництва, торговельна політика ЄС сама собою не може бути поясненням того, чому питома вага ЄС в експорті України не досягла рівнів порівнюваних країн. Основною проблемою стало зростання експорту України є необхідність прискорення диверсифікації експорту. Порівняно з країнами Центральної та Східної Європи, Україна використовує дуже незначну частку переваг свого географічного місцезнаходження (близькість до основного ринку) для залучення прямих іноземних інвестицій та реструктуризації своєї торгівлі у бік більшої диверсифікації та спеціалізації.

Хоч, Україна має менш преференційний доступ до ринку ЄС, ніж багато інших країн, що розвиваються, а також країн Балканського півострова, цей факт не слід вважати основним фактором, що перешкоджає розширенню експорту, оскільки реальна різниця у тарифах незначна. Більше того, нещодавнє розширення ЄС, очевидно, не супроводжуватиметься виникненням додаткових проблем для українського експорту до ЄС, перш за все, для експорту виробничої продукції. Основні перешкоди для розширення та диверсифікації експорту України – це перешкоди внутрішнього характеру, і пов'язані вони безпосередньо із звичайними внутрішніми факторами [1, с. 82-83].

Членство у СОТ дозволяє Україні більш ефективно долати основні бар'єри ЄС у торгівлі окремими товарами тих напрямків торгівлі, що стримують експорт України. Всі підстави для продовження технічної допомоги з боку ЄС у сфері торгівлі, оскільки, необхідність у такій допомозі значна як у державному, так і приватному секторі України.

Слід поступово реформувати систему розроблення торговельної політики в Україні, аби зробити її більш ефективною, адекватною, гнучкою та прозорою.

Слід зазначити, що питання створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) належить до стратегічних цілей на середньострокову перспективу розбудови двостороннього торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС на основі забезпечення ефективного взаємного доступу до відповідних ринків сторін [3, с. 30].

Зовнішньоторговельна політика характеризується такими рисами:

- загалом, офіційний режим імпорту в Україні ліберальний, якщо порівнювати з ЄС та країнами СНД з перехідною економікою (до їх вступу до ЄС), але не найбільш ліберальний. Однак, реальна картина набагато складніша через наявність значної кількості адміністративних бар'єрів. Тарифи в середньому м'які, хоч і є кілька пікових значень. Структура тарифів в Україні приблизно така сама, як і структура країн, з якими проводилося порівняння;
- разом із тим, тарифна сітка України має три важливих недоліки: високі еквіваленти тарифів на сільгосппродукцію, ескалація тарифів та надмірна складність;
- зростання тарифів посилює захист вітчизняних товаровиробників готової продукції ще більше, ніж офіційні тарифи на імпорт;
- структура тарифів України надто складна, що зумовлює неефективність розміщення ресурсів, неналежну класифікацію товарів і сприяє корупції;
- кількість нетарифних заходів при здійсненні імпорту в Україну значно зросла з середини 90-х років. Але, якщо порівнювати показники офіційного нетарифного основного захисту України та ОЕСР, то Україна виглядає доволі ліберально;
- Україна часто застосовує надзвичайні заходи. Їх застосуванню повинні передувати двосторонні переговори і проведення глибокого аналізу усіх «за» і «проти». Україні також слід дотримуватися правил СОТ, які визначають порядок застосування таких заходів;
- в Україні діють податки на експорт та обмеження експорту на деякі види продукції, а також наявні субсидії експортерам, які зумовлюють певні проблеми у переговорах про вступ України до СОТ та складнощі у відносинах України з ЄС;
- вільні економічні зони у своїй нинішній формі мають незадовільні загальні характеристики функціонування і низький рівень управління [2, с. 80-81].

Останнім часом правові питання режиму вільної торгівлі набувають актуальності, оскільки практика його застосування як спеціального, виключного режиму в рамках міжнародної торгівлі стрімко поширюється, що є, вочевидь, певною негативною реакцією на глобалізаційні процеси. Проблема правового регулювання відносин в рамках режиму вільної

торгівлі є недостатньо розробленою в україномовній та російськомовній правовій літературі, хоча існує досить широке коло літературних джерел з права міжнародної торгівлі та торгового права ЄС.

Зважаючи на те, що невід'ємною частиною поглибленої ЗВТ буде приведення українського законодавства та практики у відповідність до норм та положень ЄС, особливого значення набуває положення щодо співробітництва у регуляторній сфері.

Наразі здійснюється підготовка до проведення наукових досліджень щодо економічних передумов та можливих наслідків від створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС для сфери послуг України та щодо оцінки експортного потенціалу та аналізу імпортозалежності національної економіки в контексті створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [1, с. 71-72].

Висновок. Отже, метою створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС є формування спільного економічного простору України та ЄС, що передбачає в подальшому можливість поступової реалізації чотирьох свобод – вільного руху товарів, послуг, а також капіталу та робочої сили.

Література:

1. Зона вільної торгівлі Україна – Європейський Союз та європейська інтеграція: правові та економічні аспекти: Зб. статей учасників міжнар. наук.-прктич. Конф. – Б-ка журналу «Юридический вестник». – О.: Фенікс, 2007.
2. План дій «Україна – Європейський Союз» схвалений Радою з питань співробітництва між Україною і Європейським Союзом 21 лютого 2005 року.
3. Шнирков О. І. Зони вільної торгівлі у світовій економіці // Дзеркало тижня. – 2007.